

Variant 1 – „lihtnimene“

Ei ole registreeritud FIEna, töötab töö- või (võlaõiguslike) käsunduslepingute alusel.

A) Kindlustuskaitse

- Töölepingu korral tagab ravikindlustuse tööandja juhul kui lepingu tähtaeg > 1 kuu. Kindlustus jõustub 14 päevase ooteaja järel ja lõpeb 2 kuud pärast lepingu lõppu. Ajutise töövõimetuse hüvitist maksab tööandja 4-8nda haiguspäeva eest ja Haigekassa alates 9ndast haiguspäevast.
- Käsunduslepingu korral tagab ravikindlustuse käsundiandja juhul kui lepingu tähtaeg > 3 kuud. Kindlustus jõustub 3-kuulise ooteaja järel ja lõpeb 2 kuud pärast lepingu lõppu. Ajutise töövõimetuse hüvitist maksab Haigekassa alates 9ndast haiguspäevast.
- Töötuskindlustuse tagab töö- või käsundiandja.

B) Administratiivkoormus

Kõik kohustused on kliendil/tööandjal, töötaja vastutus sisuliselt puudub.

- C) Näide: töö, mille hind brutopalgana on 10000 kr, kulud töövahenditele 1000kr (st ülejäänud kulu on vaid inimaeg). Tulumaksuvaba miinimumi ja pensioni II sammast siin lihtsustamise mõttes ei arvesta. Raha liikumine ja jaotus on sel juhul järgmine:

Inimese sissetulekud:

Brutopalk	10000.-
miinus tulumaks 21%	-2100.-
<u>miinus töötuskindlustusmaks 2,8%</u>	<u>-280.-</u>
Tulud kokku	7620.-

Kliendi (tööandja) väljaminekud:

Palk töötajale kätte	7620.-
pluss kinnipeetud tulumaks 21%	2100.-
pluss kinnipeetud töötuskindlustusmaks 2,8%	280.-
pluss tööandja osa töötuskindlustusest 1,4%	140.-
pluss sotsiaalmaks 33%	3300.-
<u>pluss töövahendid</u>	<u>1000.-</u>
Kulud kokku	14440.-

Variant 2 – FIE

Inimene tegutseb füüsilisest isikust ettevõtjana võlaõiguslike lepingu(te) alusel.

A) Kindlustuskaitse

- Ravikindlustuse tagab registreerimine Äriregistris. Kindlustus jõustub 14-päevase ooteaja järel ja lõpeb 2 kuud pärast kustutuskande tegemist Äriregistris. Ajutise töövõimetuse hüvitist maksab Haigekassa alates 9ndast haiguspäevast.
- Töötuskindlustust ei ole.

B) Administratiivkoormus

- FIE esitab tehtud tööde eest ise arved.
- Esitab igakuiselt sotsiaalmaksu deklaratsiooni ja tasub maksu. Sotsiaalmaksumäär FIEdele on 33% oma ettevõtlustulude ja kulude vahelt, kuid mitte vähem kui 12-kordselt ja mitte rohkem kui 15-kordselt miinimumpalgalt aastas. (st tegelik maksusumma jääb vahemikku 1435-1794kr kuus)

- Dokumenteerib oma ettevõtlusega seotud tulud ja kulud ja eristama need eratarbimisest.
- Esitab kord aastas tuludeklaratsiooni ja tasub 21% tulumaksu oma ettevõtlusega seotud tulude/kulude vahelt. Edaspidi tasub kord kvartalis avansilise maksena 1/4 oma eelmise aasta maksusummast ja teeb aastadeklaratsioonis tasaarvelduse.
- Koostab raamatupidamise aastaaruande ja esitab äriregistrile 30. juuniks. Raamatupidamist võib korraldada lihtsustatult (kassapõhiselt).

C) Näide: sama töö, mis esimeseski variandis. Raha liikumine ja jaotus FIE puhul:

Inimese sissetulekud:

Esitab kliendile (tööandjale) arve	14440.-
Tulud kokku	14440.-

Kliendi (tööandja) väljaminekud:

Tasub esitatud arve alusel FIE-le	14440.-
Kulud kokku	14440.-

Inimese kulud:

Töövahendid	1000.-
Sotsiaalmaks*	1794.-
<u>Tulumaks 21% x (14440-1000-1794)</u>	<u>2446.-</u>
Kulud kokku	5240.-

Seega inimese netosissetulek FIE-na oleks 14440 miinus 5240 = 9200.-

* Sotsiaalmaksu arvestuse skeem: 33% tulude ja kulude vahelt, kuid mitte rohkem kui 15-kordselt miinimumpalgalt aastas. St väiksem kahest: kas $33\% \times (14440-1000) = 4435$ või $33\% \times 4350 \times 15/12 = 1794$.

Variant 3 – OÜ

Inimene asutab ettevõtte ja tegutseb selle juhatuse liikmena. Sisuliselt tegeleb ettevõtte tema tööjõu väljarentimisega klientidele.

A) Kindlustuskaitse

- Ravikindlustuse tagab OÜ juhatuse liikmena (st inimene ise). Kindlustus jõustub 3-kuuse ooteaja järel ja lõpeb 2 kuud pärast kustutuskande tegemist Äriregistris. Ajutise töövõimetuse hüvitist maksab inimesele OÜ 4-8nda haiguspäeva eest ja Haigekassa alates 9ndast haiguspäevast.
- Töötuskindlustust ei ole.

B) Administratiivkoormus

- Tehtud tööde eest esitab klientidele (tööandjatele) arved OÜ.
- Ettevõtlusega seotud tulude ja kulude eristamine on võrreldes FIE-ga lihtsam (kuna tehingud tehakse juriidilise isiku nimel, on need üldjuhul eratarbimisest juba eristatud).
- Sõltuvalt käibe suurusest võib lisanduda käibemaksukohustus (see kehtib ka FIE puhul).
- Esitab igakuiselt kõik OÜ maksudeklaratsioonid ja tasub maksud vastavalt neile.
- Korraldab ettevõtte raamatupidamist (sh võimalike töötajate ja iseenda palgaarvestust) tekkepõhiselt. Esitab raamatupidamise aastaaruande äriregistrile 30. juuniks. Üldjuhul

eeldab OÜ vorm raamatupidamisteenuse sisseostmist. Sel juhul jääb inimese kanda OÜ tehingute dokumenteerimise (arved, tšekid jms) ja dokumentide raamatupidajale edastamise kohustus.

- C) Näide: sama töö, mis esimeseski variandis, kuid tehtud OÜ kaudu. Lisaks eeldame, et OÜ kulutab raamatupidamisteenusele 500kr, maksab inimesele palgaks 5000kr ja aasta lõpus jaotab dividendina kogu ülejäänud kasumi. Raha liikumine ja jaotus:

OÜ sissetulekud:

Esitab kliendile (tööandjale) arve	14440.-
<u>Lisab arvele käibemaksu 20%*</u>	<u>2888.-</u>
Tulud kokku	17328.-

* Käibemaks on siinkohal näitese selle ilmestamiseks sisse võetud, kuid tegelikkuses tekib kohustus alles siis, kui käive ületab 250000 krooni, sama ka FIE puhul.

Kliendi (tööandja) väljaminekud:

Tasub esitatud arve alusel	17328.-
<u>Arvab käibemaksu maha enda poolt tasutavast maksust</u>	<u>-2888.-</u>
Kulud kokku	14440.-

OÜ kulud:

Töövahendid	1000.-
Palk (juhatuse liikme tasu)	5000.-
(miinus palgalt kinnipeetud tulumaks 21%	-1050.-
pluss tulumaksu ülekanne maksuametile	+1050.-)
pluss sotsiaalmaks 33%	1650.-
raamatupidamisteenuse arve (500kr+käibemaks 100kr)	600.-
<u>käibemaks (2888kr miinus 100kr raamatup. arvest)</u>	<u>2788.-</u>
Kulud kokku	11038.-

Seega OÜ kasumiks jääb 17328 miinus 11038 krooni = 6290 krooni.

Aasta lõppedes maksab OÜ omanikule dividendi ja tulumaksu sellelt:

Dividend (6290kr miinus 21% tulumaksu katteks)	4969.-
<u>Tulumaks dividendilt 21/79 x 4969</u>	<u>1321.-</u>
Kokku	6290.-

Inimese (OÜ juhatuse liikme) tulud:

Palk (juhatuse liikme tasu 5000 miinus t.m. 1050kr)	3950.-
<u>Dividend</u>	<u>4969.-</u>
Tulud kokku	8919.-

Variant 4 – tegutsemine ühistu või MTÜ vormis

See oleks OÜ edasiarendatud vorm, kus mingi eriala inimesed koonduvad ja asuvad tegutsema sisuliselt gildina – MTÜ (a) tegutseb nende tööjõu väljarentijana kõikides projektides, (b) maksab liikmetele palka vastavalt ühiselt kokkulepitud reeglile (näit konkreetse meistri tulud miinus mingi % gildi kassasse) ja (c) korraldab oma liikmete ravikindlustuse, raamatupidamise ja juriidilise teenindamise ühiselt. Ühiselt tegutsemine on odavam. Raha liikumise ja jaotuse loogika oleks sisuliselt sama, mis OÜ puhul, kuid, erinevalt OÜst ei saa MTÜ maksta oma liikmetele dividende.

KOKKUVÕTE/JÄRELDUSED

- Palgatöötaja vorm on kõige kaitstum, kuid ka vähetulusam. Ei sobi paljude lühikeste projektide korral. Mida vähem on inimene ise nõus vastutust võtma, seda väiksemat osa ta oma tuludest näeb ja vastupidi.
- Siinse projekti-näite puhul olid kliendi (tööandja) kulud kõikjal võrdsed – 14440 krooni. Inimese tulud palgatöötajana aga olid 7620kr, FIEna 9200kr ja OÜ omanikuna 8919kr. Seega parim alternatiiv olnuks FIE vorm. Samas, mida suurem on projektide arv ja maht, seda mõttekamaks muutub OÜ vormi kasutamine.
- Administratiivne koormus ja keerukus kasvab koos tegevuse mahuga. Samas, alates OÜst saab seda mitme peale jagada. FIE on alati üksikisik, OÜ võivad aga asutada mitu inimest.
- OÜ vorm on ka mõneti lihtsam ja selgem kui FIE, kuid eeldab kõrvalist abi raamatupidaja näol. Sobib hästi kas üksi või väiksemale sõpruskonnale koostegemiseks.
- Laiapõhjalisema ühistegutsemise korral muutub koostegutsemine veelgi soodsamaks, kuid pigem on OÜ asemel mõttekaks valida MTÜ vorm. Kuna osalejaid on rohkem ja nende panused ühistegevusse on paratamatult erinevad, peavad ka reeglid olema rohkem detailides kokku lepitud ja reglementeeritud.